

## Bemærkninger til forslaget

En uddannet arbejdsstyrke er nødvendig på et arbejdsmarked, der er i konstant forandring. Gamle job, særlig de ufaglærte job, forsvinder. En stadig hurtigere omstilling til nye produkter, ny teknologi, nye markeder og nye organisationsformer betyder, at kvalifikationer og kompetencer bliver afgørende for, om den enkelte kan bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet, samt for arbejdsmarkedet med hensyn til at kunne tiltrække nye arbejdspladser og imødegå udflytningen af arbejdspladser.

Derfor er det vigtigt, at der føres en politik, der sikrer, at alle har ret til og mulighed for at uddanne sig enten som ung eller senere i livet. Beslutningsforslaget koncentrerer sig om voksne, der ikke har fået en uddannelse som unge.

Alle skal have ret til minimum 12 års fri uddannelse. Udtrykket fri uddannelse associerer til udtrykket fri undervisning i grundlovens § 76. Det indebærer, at den, der ikke som ung har fået 12 års uddannelse, skal have ret til som voksen at modtage minimum 12 års uddannelse betalt af det offentlige – uden brugerbetaling og på sigt også med sikring af indkomst under uddannelsen.

Det betyder, at de, der kun har en afgangseksamen fra folkeskolen, skal have mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse, f.eks. en erhvervsfaglig uddannelse, studentereksamen, hf-eksamen, højere han-

delseksamen osv. Det behøver dog ikke nødvendigvis at være i form af de kendte ungdomsuddannelser. Der kan også være tale om særligt tilrettelagte forløb for voksne, voksenlærlingeforløb, merituddannelse eller lignende.

For nogle vil der ikke kun være tale om 12 års uddannelse, men i stedet om 13 eller 14 års uddannelse. Hvis de pågældende har taget 10. klasse, vil det automatisk betyde 13 år. For andre, som måske ikke har forudsætningerne i orden for at kunne klare en erhvervsfaglig uddannelse, og som derfor har behov for et læse- og stavekursusforløb, f.eks. forberedende voksenundervisning (FVU), vil 14 år måske være nødvendigt.

På tilsvarende måde skal personer med en forældet uddannelse have samme rettigheder og muligheder.

Opfyldelse af en 12-års-uddannelsesret for den enkelte er afhængig af tilbud om efter- og videreuddannelse enten via aftenskoler under folkeoplysningen, daghøjskoletilbud, voksenuddannelsesstilbud på et voksenuddannelsescenter (VUC) og almen voksenuddannelse (AVU), erhvervsuddannelser (EUD) m.v.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har fremlagt tal, der viser, at der siden 2001 er skåret betydelige beløb på uddannelsesområdet, herunder at voksen- og efteruddannelserne er beskåret mest med godt og vel 6.000 kr. pr. studerende.

Tabel 1. Tilskud pr. elev/studerende 2001-2004

2004 prisniveau	2001	2002	2003	2004
Voksen- og efteruddannelse	56.200	56.600	51.700	49.900

Kilde: Finanslovene for 2001-2004 og Danmarks Statistik. Beregnet af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Undervisningsministeriet har bl.a. reageret på disse tal ved at henvise til, at den mindre offentlige finansiering overvejende er betalt af arbejdsgiverne via bl.a. brugerbetaling. Det ændrer dog ikke ved, at der er tale om en nedprioritering fra statens side, og at det efter alt at dømme er en af årsagerne til den nedgang i efter- og videreuddannelse, der er sket, siden VK-regeringen tiltrådte i november 2001.

Ifølge Undervisningsministeriet egne tal (citeret fra Jyllands-Posten den 21. august 2004) er der således sket et fald i afholdte uddannelsesuger inden for voksen- og efteruddannelse fra 554.520 uger i 2002 til 469.920 uger i 2004. Undervisningsministeriet begrundet faldet med, at der blev indført tilskudslofter og deltagerbetaling på EUD-enkeltfag i modsætning til 2002, hvor der var frit optag og ingen deltagerbetaling.